

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-730-0033
Dok.: CHA40043
+ bilag

1. Den 4. juni 2004 blev forslag til folketingsbeslutning om forbedring af voldtægtsorfres retsstilling før og under retssagen vedtaget. Folketingsbeslutningen bygger på et privat beslutningsforslag (B 82).

Folketingsbeslutningen indebærer, at justitsministeren i folketingsåret 2004-05 skal fremkomme med initiativer, der forbedrer voldtægtsorfres retsstilling i voldtægtssager før og under retssagen, herunder de nødvendige forslag til lovændringer på en række punkter. Beslutningsforslagets pkt. 4 vedrører Erstatningsnævnets praksis i relation til anvendelsen af offererstatningslovens § 10.

2. I besvarelsen af 4. maj 2004 af spørgsmål nr. 7 af 24. marts 2004 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende beslutningsforslaget (B 82 – bilag 7) redegjorde jeg for Erstatningsnævnets praksis for så vidt angår voldtægtssager og anvendelsen af offererstatningslovens § 10.

På baggrund af pkt. 4 i folketingsbeslutningen om forbedring af voldtægtsorfres retsstilling før og under retssagen, anmodede jeg den 2. juli 2004 Erstatningsnævnet om at gennemgå de sager om voldtægt eller forsøg herpå, der blev behandlet i nævnet i 2003.

3. Erstatningsnævnet har oplyst, at da nævnet i marts 2004 fik et nyt elektronisk sagsbehandlingssystem, har det ikke været praktisk muligt for Erstatningsnævnet at identificere de enkelte sager om voldtægt og forsøg herpå, som nævnet i 2003 traf afgørelse i. Ligeledes har det ikke været muligt at identificere de omkring 100 sager, hvori nævnet i 2003 meddelte afslag på erstatning på grund af for sen politianmeldelse, jf. offererstatningslovens § 10.

Erstatningsnævnet har på den baggrund i stedet foretaget en manuel gennemgang af 3.280 ansøgninger, som nævnet *modtog* i 2003. Det bemærkes, at politiets akter returneres til politiet i forbindelse med Erstatningsnævnets afgørelse om, hvorvidt en sag er omfattet af offererstatningsloven. Erstatningsnævnet har til brug for denne undersøgelse ikke rekvireret akterne fra

politiet på ny. Erstatningsnævnet har kun i de tilfælde, hvor det har haft betydning for Erstatningsnævnets stillingtagen til sagen, noteret på sagen, om der har været rettet henvendelse til et center for voldtægts ofre og hvornår.

Erstatningsnævnet har oplyst, at dette kun har været tilfældet i 20 af de i alt 115 modtagne sager om overtrædelse af straffelovens § 216 eller forsøg herpå. Af disse 20 sager var der i 5 sager sket henvendelse til et center for voldtægts ofre inden 24 timer efter overgrebet havde fundet sted, mens der i de øvrige 15 sager var sket henvendelse til et center for voldtægts ofre senere eller ikke forelå oplysninger om, hvornår henvendelsen var sket.

Af nævnets undersøgelse fremgår endvidere følgende:

Af de 3.280 sager, som erstatningsnævnet modtog i 2003, blev der i 72 sager meddelt afslag på grund af for sen anmeldelse til politiet, jf. offererstatningslovens § 10. Af de 72 sager vedrørte 2 sager overtrædelse af straffelovens § 216 eller forsøg herpå.

Ingen af de forurettede i de 2 sager, hvor nævnet meddelte afslag på erstatning med henvisning til for sen anmeldelse, havde efter de oplysninger, som erstatningsnævnet ligger inde med, inden 24 timer efter hændelsen rettet henvendelse til et center for voldtægts ofre.

Erstatningsnævnet har om de to sager oplyst følgende:

”Den ene sag vedrørte en 44-årig kvinde. Kvinden tog en fredag eftermiddag direkte fra sit arbejde til en kro, hvor hun mødtes med nogle bekendte. Hun opholdt sig på kroen frem til lukketid kl. 24.00. Da hun forlod kroen, var hun efter eget udsagn ”stinkende stiv”. Fra kroen tog kvinden og hendes bekendte videre til en café. Det næste kvinden herefter huskede var, at hun vågnede op på sin bopæl næste morgen kl. 11.00. Hun var helt afklædt, hendes tøj lå spredt omkring i boligen. Fra kvindens pung manglede 17-1800 kr. Endvidere var hendes søns mobiltelefon stjålet. Kvinden følte sig øm forskellige steder på kroppen, men havde ingen blå mærker eller lignende. Kvinden sundede sig en times tid til halvanden og i den forbindelse fik hun svag erindring om en mandsperson, der skubbede hende hårdt bagover og ned på hendes seng. Hun var derfor overbevist om, at hun måtte have været ude for noget ”seksuelt”. Hun ringede rundt til sine bekendte for at høre, om de vidste noget nærmere om, hvad der var sket, men de forklarede alle, at de var taget hjem før kvinden, der således var blevet alene tilbage på caféen. Kvinden opholdt sig yderligere nogle timer i sin lejlighed, hvorefter hun gik i bad og tog rent tøj på. Herefter tog hun hen til en veninde. Medens hun opholdt sig hos veninden, havde hun kontakt med ejeren af caféen, der fortalte, at han havde bedt to mænd hjælpe ansøger ind i en taxa. Kvinden talte også med ejeren af caféen om, at ejeren havde nogle billeder af caféens stamgæster, der måske kunne hjælpe kvinden med at identificere en eventuel gerningsmand. Kvinden tog derfor hen til caféen på ny lørdag aften.

Først tirsdag kl. 13.00 anmeldte kvinden til politiet, at hun formodede sig voldtaget. Hun oplyste i den forbindelse, at hun siden lørdag havde vasket det tøj, hun havde haft på om fredagen.

Der foreligger ingen oplysninger i sagen om, at kvinden skulle have henvendt sig på et center for voldtægts ofre forud for anmeldelsen til politiet.

Nævnet afslog kvindens ansøgning om erstatning efter offererstatningslovens § 10, stk. 1. I begrundelsen herfor hedder det bl.a.:

”Nævnet finder ikke, at anmeldelse af forholdet til politiet 3 døgn og 11 timer efter, at forholdet er begået, kan anses for anmeldelse uden unødigt ophold. Efter nævnets praksis anses dette for at være inden for 24 timer, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Nævnet finder ikke, at der efter de oplysninger, som nævnet har, er tale om et sådant tilfælde, at nævnet efter lovens § 10, stk. 2, kan se bort fra den sene anmeldelse.”

Den anden sag vedrørte en 27-årig kvinde, der oplyste, at hun havde været til fest natten til lørdag frem til kl. 04.00. Fra festen tog kvinden videre til et natværtshus, hvorfra hun fortsatte til en bar og muligvis også til et andet værtshus. Hun havde en kammerat med, men hun huskede ikke, om han havde været med alle stederne. Hele forløbet var lidt sløret. Omkring kl. 13.00 lørdag skulle kvinden på toilettet. Hun gik ud på herretoilettet. Hun huskede ikke, om der var nogen på toilettet, da hun kom derud, eller om hun selv nåede at tisse, inden hun blev kontaktet af gerningsmanden. Hun huskede heller ikke, hvordan kontakten med gerningsmanden var forløbet, men på et tidspunkt stod hun med ryggen mod væggen og en mand trængte op i hendes skede. Hun huskede ikke nærmere vedrørende samlejet, men bagefter havde hun grædt. Da hun kom ud fra toilettet, så hun gerningsmanden og ville slå ham med en flaske. Inden hun nåede det, blev hun imidlertid smidt ud fra baren. En bekendt hjalp hende hjem og senere lørdag eftermiddag på skadestuen. På skadestuen blev kvinden opfordret til at henvende sig på Center for Voldtægts ofre, men det ønskede hun ikke. Hun oplyste videre, at hun ikke ønskede at anmelde forholdet for nuværende, men ville tænke over det. Kvinden blev i den anledning vejledt om i givet fald at kontakte Center for Voldtægts ofre og politiet. På skadestuen blev der foretaget undersøgelse af kvinden, herunder gynækologisk undersøgelse, ligesom der blev taget diverse prøver og podninger med henblik på konstatering af sædlegemer og eventuelle kønssygdomme. Fra skadestuens side er diagnosen angivet som: ”Undersøgelse og obs efter påstået voldtægt eller forførelse”. Om mandagen henvendte kvinden sig på Center for Voldtægts ofre. Hun henvendte sig tillige mandag aften kl. 20.15 telefonisk til politiet, hvor det blev aftalt, at hun den næste dag, tirsdag, skulle henvende sig personligt med henblik på afhøring.

Flere vidner i sagen forklarede, at kvinden havde siddet i baren med en gruppe mænd, som hun på skift sad på skødet af. Flere vidner forklarede også, at kvinden havde sagt, at hun ”havde dummet sig” eller noget lignende og efterfølgende forkla-

ret, at hun var blevet voldtaget. Allerede på det tidspunkt var hun af vidnerne blevet opfordret til at anmelde forholdet til politiet.

Foreholdt vidnernes forklaringer forklarede kvinden, at hun ikke kunne tro, at hun skulle have opført sig som forklaret af vidnerne.

Nævnet afslog kvindens ansøgning om erstatning både efter offererstatningslovens § 1 (straffelovsovertrædelse ikke godtgjort) og § 10 (for sen anmeldelse). Det hedder i begrundelsen for afgørelsen blandt andet:

”Nævnet har herved lagt vægt på, at Deres klient ikke selv husker, hvordan kontakten til gerningsmanden forløb. Deres klient kunne kun huske, at hun på et tidspunkt stod med ryggen mod væggen, og at en mand trængte op i hende. På nær vidnet ... understøtter ingen vidner i sagen Deres klients opfattelse af, at hun er blevet voldtaget.

Nævnet finder derfor ikke, at det med tilstrækkelig sikkerhed kan antages, at Deres klient har været udsat for voldtægt.

...

Nævnet finder ikke, at anmeldelse til politiet 2 døgn efter, at forholdet er begået, kan anses for anmeldelse uden unødigt ophold. Efter nævnets praksis anses dette for at være inden 24 timer, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Nævnet finder ikke, at der efter de oplysninger, som nævnet har, er tale om et sådant tilfælde, at nævnet efter lovens § 10, stk. 2, kan ses bort fra den sene anmeldelse.

Nævnet har ved sin afgørelse lagt vægt på, at skadejournal af .. fra ... Hospital, hvoraf det fremgår, at Deres klient ikke ønskede at anmelde forholdet til politiet på daværende tidspunkt.”

Af de 3.280 ansøgninger, som Erstatningsnævnet i alt modtog i 2003, vedrørte de *115 sager* overtrædelse af straffelovens § 216 eller forsøg herpå. I *97* af disse *115 sager* udbetalte nævnet erstatning, mens nævnet i *18* af disse *115 sager* meddelte afslag på erstatning. Som nævnt ovenfor blev der i *2* af disse *18 sager* meddelt afslag på grund af for sen anmeldelse til politiet, jf. offererstatningslovens § 10, mens der i *16 sager* blev meddelt afslag af andre grunde. Erstatningsnævnet har anført, at ”andre grunde” f.eks. kan være, at politiet, domstolene eller nævnet efter en nærmere undersøgelse og vurdering af sagen ikke med tilstrækkelig sikkerhed fandt det godtgjort, at straffeloven var overtrådt i forbindelse med en anmeldt episode.

Erstatningsnævnet har videre oplyst, at i *32* af de *97 sager*, hvori der blev ydet erstatning, var der sket politianmeldelse *mere end 24 timer efter overgrebet*. I ingen af disse *32 sager* var der efter

de oplysninger, som nævnet ligger inde med, sket henvendelse til et center for voldtægts ofre inden 24 timer efter overgrebet.

Af de øvrige 65 sager, hvor nævnet udbetalte erstatning som følge af overgreb i henhold til straffelovens § 216 eller forsøg herpå, var der i 3 sager efter de oplysninger, som nævnet ligger inde med, sket henvendelse til et center for voldtægts ofre inden 24 timer efter overgrebet.

På nedenstående oversigt er oplysningerne opstillet skematisk.

Voldtægtssager og for sent anmeldte sager modtaget i 2003 <i>(Undersøgelsen vedrører i alt 3.280 sager modtaget i Erstatningsnævnet i 2003)</i>	
A. Sager vedrørende straffelovens § 216 (voldtægt) eller forsøg herpå	115
A.1. Heraf sager hvor der er givet erstatning	97
A.1.a. Heraf sager hvor anmeldelse er sket mere end 24 timer efter overgrebet	32
A.1.a.i. Heraf sager hvor der er sket henvendelse til et center for voldtægts ofre inden 24 timer efter overgrebet*	Ingen
A.1.b. Sager i øvrigt hvor der er sket henvendelse til et center for voldtægts ofre inden 24 timer efter overgrebet*	3
B. Sager der er afvist på grund af for sen anmeldelse	72
B.1. Heraf sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 216 (voldtægt) eller forsøg herpå	2
B.1.a. Heraf sager hvor der er sket henvendelse til et center for voldtægts ofre inden 24 timer efter overgrebet*	Ingen

* Kun i 20 af de 115 sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 216 (voldtægt) eller forsøg herpå er Erstatningsnævnet i besiddelse af oplysninger om, hvorvidt forurettede har rettet henvendelse til et center for voldtægts ofre.

3. Erstatningsnævnet har endelig oplyst, at nævnet allerede i dag efter offererstatningslovens § 10, stk. 2, har gode muligheder for i hver enkelt sag at foretage et konkret og individuelt skøn over de nærmere omstændigheder i forbindelse med anmeldelsen. Nævnet kan herunder tage hensyn til en eventuel henvendelse til et center for voldtægts ofre og kan på baggrund af sagens samlede oplysninger tage stilling til, om der skal dispenseres fra 24-timers reglen. Nævnet henleder endvidere opmærksomheden på, at dispensationsadgangen er anvendt i næsten 30 pct. af de sager om overtrædelse af straffelovens § 216 eller forsøg herpå, som nævnet modtog i 2003, og hvor der blev givet erstatning. Nævnet finder på den baggrund ikke, at der umiddelbart er et behov for en særskilt dispensationsadgang i sager om overtrædelse af straffelovens § 216 eller forsøg herpå.

Jeg kan tilslutte mig Erstatningsnævnet synspunkter og finder på den baggrund ikke, at der er behov for at foretage ændring af offererstatningsloven.

Erstatningsnævnets udtalelse vedlægges til orientering.

/